

นิรมล เสรีสกุล

ผู้อำนวยการศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC-CEUS)

'เมืองเดินได้-เมืองกระชับ' แก้ฝุ่นพีเอ็ม 2.5 อย่างยั่งยืน

“ถ้าเรารถยนต์ออกจากถนนไม่ได้ เราจะไม่เห็น
ได้อากาศที่ดีคืนมา” ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง
(UddC-CEUS) ซึ่งสาเหตุปัญหาหมอกควันทางอากาศ
จากฝุ่นพีเอ็ม 2.5 เกิดจากรถยนต์บนท้องถนน หากเมือง
ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้จากการจราจรได้สำเร็จ ก็ไม่มีทางแก้ไขปัญหา
มลภาวะทางอากาศจากฝุ่นพีเอ็ม 2.5 ได้อย่างยั่งยืน

ข้อมูลสำคัญกรุงเทพฯ มีปริมาณรถยนต์คันพื้นที่ถนน ต้นเหตุปล่อย
มลภาวะทางอากาศ 23 ตีต่อปี ซึ่ง 2 ทางออกสำคัญ สร้าง “เมืองเดินได้”
ส่งเสริมผู้คนใช้การสัญจรด้วยการเดินเท้า-ปั่นจักรยานเชื่อมต่อขนส่งมวลชน
คุณภาพ และสร้าง “เมืองกระชับ” บ้านใกล้งาน งานใกล้บ้าน เพื่อแก้ไข
มลภาวะทางอากาศยั่งยืน

ปัญหาหมอกควันทางอากาศจาก
ฝุ่นละอองขนาดเล็กพีเอ็ม 2.5 ในพื้นที่
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล
มีสาเหตุสำคัญจากการเผาไหม้
ไม่สมบูรณ์ของรถยนต์บน
ท้องถนน ทั้งนี้ กรุงเทพฯ เป็น
เมืองที่มีปริมาณรถยนต์มหาศาล
สวนทางกับสัดส่วนพื้นที่ถนน
ก่อให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด
และยังเป็นสาเหตุของการปล่อย
ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และมลภาวะ
ทางอากาศที่เกิดขึ้นซ้ำเป็นประจำทุกปี
โดยเฉพาะช่วงปลายปีถึงต้นปี

ขณะที่ข้อมูลของกรมการขนส่งทางบก ระบุว่าตัวเลขรถยนต์
จดทะเบียนในกรุงเทพฯ มีสูงถึง 11 ล้านคัน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นถึง
ปีละกว่า 300,000 คัน หรือร้อยละ 17 ซึ่งสูงกว่าทุกเมืองในโลก ขณะที่
ข้อมูลของ UddC-CEUS ยังชี้ว่าสัดส่วนรถยนต์ในกรุงเทพฯ ไม่สอดคล้อง
กับพื้นที่ถนน ที่มีเพียงร้อยละ 7 ขณะที่เมืองที่ดีควรมีพื้นที่ถนนร้อยละ 25-30
ของพื้นที่ทั้งหมด ประกอบกับเป็นเมืองที่ผู้คนต้องพึ่งพารถยนต์ตลอดเวลา
จึงทำให้กรุงเทพฯ มีสภาพการจราจรติดขัด ทั้งนี้ ยังรถติดยิ่งปล่อยก๊าซ
คาร์บอนไดออกไซด์เป็น 2 เท่า

ข้อมูลชี้ว่าเมื่อรถติดจะปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ 400 กรัม ต่อ 1 กิโลเมตร ขณะที่ผลสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทยบอกว่ารถยนต์ ในกรุงเทพฯ ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากเท่ากับตีพิมพ์หนังสือ 23,000 ตีพิมพ์หนังสือ ซึ่งเป็นปัญหาของเมืองที่น่ากังวลและต้องเร่งหาทางออก อย่างเร่งด่วน

อย่างไรก็ตาม การศึกษาของโครงการเมืองเดินได้-เมืองเดินดี (Goodwalk) โดย UddC-CEUS ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่าคนกรุงเทพฯ ยืนดีเดินเท้าในระยะ 800 เมตร ซึ่งเทียบเท่าผู้คนในเมืองพัฒนาแล้ว อาทิ ฮองกง โตเกียว นิวยอร์ก ฯลฯ จึงควรสนับสนุนให้เกิดการฟื้นฟูเมืองเพื่อส่งเสริมให้ ผู้คนหันมาเลือกวิธีการสัญจรด้วยการเดินเท้าและปั่นจักรยาน พร้อมกับ พัฒนาระบบขนส่งมวลชนคุณภาพ อันเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ไข ปัญหามลภาวะทางอากาศและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

UddC-CEUS มีข้อเสนอแนวทางแก้ไขมลภาวะทางอากาศ 2 ประการ **ข้อแรก** ส่งเสริมให้คนลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเดินทาง นั้นแปลว่าต้องส่งเสริมระบบขนส่งมวลชนที่มีคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริม การเดินทางที่ไม่ใช้รถยนต์ (non-motorized transportation) อย่าง การเดินเท้าและการปั่นจักรยาน

ข้อสอง เมืองต้องลดการเดินทางของผู้คนต้องเป็นเมืองกระชับ (compact city) ที่บ้านและงานอยู่ไม่ไกลกัน ภายในย่านมีทั้งที่อยู่อาศัย แหล่งงาน แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ แหล่งจับจ่ายใช้สอย เพื่อเอื้อให้ผู้คนใช้ชีวิต ในย่านนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องเดินทางไกล หรือถ้าต้องการเดินทางข้ามย่านก็ใช้ระบบ ขนส่งมวลชนคุณภาพ ปัญหามลภาวะทางอากาศถือเป็น wake up call ที่ทำให้ทุกฝ่ายตื่นตัว และยอมรับว่าปัญหาเมืองเป็นเรื่องของทุกคน